

Poučni tečaji.

—pt Pozimi je bil na šoli v Gribljah gospodinjski tečaj, ki je uspeval prav dobro, ga je pa potem zelena zavist, ki jo peče, ako ima učitelj ugled med narodom predčasno uknila. Dekletom je še danes žal, a krivi so temu drugi, da se tečaj še danes ne vrši, da bi imele gojenke tudi priliko seznaniti se bolj z vrtnarstvom, ki se v Gribljah prav lepo razvija. Kako pa je narod hvaležen? Evo kako! Včasih ne more dobiti tovarišica mleka, krompirja v vasi zanj ni, ampak drugod, oče župan pa pravijo, da jo bodo spravili proč. Taka domišljija je pač malo preluda. Tov. Ljubica je namreč odločna Jugoslovenka, kar nekaterim ni všeč. Tovarišica Uršičeva, ne bodite hudi, da sem spravil vse to v javnost, ali prav ne bi bilo, da se Vas nihče ne spomni za Vaše nad vse požrtvovalno delo med Belokranjci.

B. R.

Poučni izleti.

—i Poučni izleti. Učenci poedinih razredov Topliške šole pri Zagorju so prirejali k sklepu šolskega leta 1923/24. poučne izlete v bližnjo okolico, kot: Gamberg, Št. Lambert, Sv. Gora, Sv. Planina in Kum. Le 7. in 8. razred je priredil dne 4. junija 1924 izlet v Zagreb. Učenci so si ogledali glavne zanimivosti mesta, predvsem pa znanstveno - poučne zavode, kakor: Strossmayerjevo galerijo slik, arheološki — in jako zanimivi etnografski — hrvatski narodni muzej. Učenci so odšli polni navdušenja za lepo hrvatsko prestolico! V pozdrav se je razlegala: »Lepa naša domovina!«

Razstave otroških izdelkov.

ŠOLSKA RAZSTAVE.

Šolske razstave ob sklepu šolskega leta se udomačujejo zadnja leta pri nas vedno bolj in krog njih obiskovalcev se vidno širi, zanimanje med ljudstvom raste od leta do leta. To je prav razveseljujoče dejstvo. Marsikdo namreč še misli, da zanimajo šolske razstave samo starše šolske dece in učiteljstvo. Temu pa ni tako. Današnje razstave šolske mladine predstavljajo vse drugo kakor so predstavljale kdaj poprej. Zanimive so vsakemu inteligentu kakor preprostem človeku, čeprav ni po lastnih otrocih v zvezi z dotično šolo. Na šolskih razstavah se vidi napredek ter smernice naše reformirane šole, vidi se pa tudi zahteve, ki jih stavi šola moderni čas. Ako človek obišče danes kako šolsko razstavo in primerja sedanjo šolo s šolo pred desetimi ali dvajsetimi leti, vidi šele velikansko razliko med obema in se čudi ogromnemu napredku, ki ga je napravila sedanja šola v tem kratkem času. Po razstavi se pa da soditi tudi delo in marljivost v šoli. Marsikateri nerazsodnejši še danes silno podcenjuje učiteljevo delo v šoli, ker nimajo prilike, da bi zamogli to delo videti in uprav šolske razstave nudijo priliko, da se občinstvo vsaj deloma prepriča o učiteljevem delu in trudu v šoli.

—pr Razstava osnovne šole v Gribljah. Tiho delo, zaprto med štirimi šolskimi stenami je nevidno. Preprosti človek ne vidi v tem delu pravzaprav nikakega »dela« v njegovem pomenu besede, pač pa odpočitek. Včasih so bile ob koncu šolskega leta javne produkcije ki se jih starejši ljudje prav z veseljem še spominjajo. Meni se zdi, da ni bilo to nič napačnega in veljalo bi tu i tam napraviti zopet kak tak poskus. Pač pa so se pri nas udomačile šolske razstave ob sklepu šolskega leta. Položimo javne račune in narod naj potem presoja naše delo! Že obilica raznih zvezkov kaže ljudem, da ima učitelj s korekturami precej posla in če so razstavljena še ročna dela, je vendar precej, kar si lahko ljudje ogledajo. Naj mi tovarišica Uršičeva ne zameri, če iznesem njeno delo pred našo javnost. Vsaj to ji bode mogoče edino res odkrito priznanje, nehvaležnosti užije od drugih tako preveč.

Na Vidovo sem jo obiskal popoldne. Raz poslopje je vihrala mogočna trobojnica — njena last, (Večina belokranjskih šol nima namreč zastav). Vstopim in pri njej najdem kmetiško dekle, ki je prišlo s platnom. »da nanj gospodična kaj narišejo«. V razredu je vse dišalo še po predpoldanskem slavu. V omarah je bilo pripravljeno »razstavno blago«. Predem preko ličnih deških izdelkov, ki predstavljajo po večini miniaturno poljsko orodje in hišne predmete k ženskim ročnim delom. Debele domače »plahte« vezene na belokranjski način so ličen kras vsaki še tako revni kmetiški hiši. Prav tako sem videl krasne praznične namizne prte, okrašene z domačimi mo-

tivi. Otroška oblekica s kapico tudi iz domačega platna, bo razveselila marsikatero kmetiško mamico, da bo de in ona kaj sličnega naredila svojemu miljenčku. Večje število podbradnikov priča, da se lahko že v osnovni šoli navaja tudi pri ročnih delih mladino na snago in varčnost v obleki tudi na tak način. Posebno poglavje tvorijo predpasniki. Za vsak dan rabimo one iz domačega platna z ozko vezeno, za druge prilike lepo vezene ali ažurirane ali celo v krasni riselje vezene. Uporablja se tudi bela vez prav okusno. Te vrste izdelki bi delali čast vsakemu ateljeju za ženska ročna dela, kamo-li osnovni šoli v Gribljah! Prav ličnih torbic je tudi vmes v raznih oblikah in okrašenih z različno tehniko vezanja. Koliko zaupanja imajo učence do svoje učiteljice, kaže dejstvo, da so si nekatere napravile velike predpasnike, ki jih bodo nosile ko bodo velike, ker niso sigurne, ali bodo dobile še tako učiteljico, ki bi jim tako požrtvovalno šla na roko, kot jim gre gdč. Ljubica. Praktičnost v ročnih delih naj bi bila vedno vodilna smer na kmetijskih šolah. Prav veseli me, da nisem našel tod tistih slavnih »špičk«, ki jih na nekaterih šolah producirajo kar na kilometre in ne vedo potem učence kam z njimi. Kot Primorka je obenem dobra vrtnarica. Njen vrt je skoraj lahko rečem, najlepši na Belokranjskem. Iznesem pa tu tudi podivjanost nekaterih domačinov, ki smatrajo vrt za občinsko »gmajno«, kamor hodijo krast ponoči vse, kar jim pride pod roko: cvetje, sadje in grozdje. Čez počitnice ji navadno vsako leto poberejo vse. Sram jih bodi.

B. R.

—pr Sv. Lovrenc na Pohorju. Nekaj izvanrednega smo doživeli na letošnji Vidov dan. Naš obrtno-nadaljevalni tečaj je skupno z učenkami osnovne šole pokazal, kaj premore s svojim učiteljstvom pod izkušenim vodstvom delavnega nadučitelja tov. Lavriča, ki je priredil razstavo vseh izdelkov obrtne stroke in ženskih ročnih del. V lepo dekorirani dvorani smo videli vso pestro sliko lepših izdelkov: razne strokovne in umetniške risbe, računi, pisma, vse to in še več se je vrstilo med krasnimi ročnimi deli učenk vseh razredov. Razstava — prva te vrste tukaj — je pokazala, da se učitelji in učenci zavedajo višjega smotra! Obiskovalci so gledali in se čudili — prišli so v prav obilnem številu iz trga in okolice celo daleč tam s planin. Vsa mnenja so si bila edina v tem, da je trud učiteljev in učencev rodil obilen sad in — hvala jim!

Sosed.

—pr Razstava. Dne 25. junija 1924 je priredilo vodstvo Topliške šole pri Zagorju razstavo risarskih izdelkov osnovne in obrtno-nadaljevalne šole, spojeno z izdelki ženskih ročnih del. Ista je zavzemala 2 učni sobi in je bila prav spretno razporejena. V dvorani, kjer so bili razstavljeni izdelki osnovne šole, nam je bil na ogled tudi nov šolski prapor. Mnogoštevilni obisk je pričal o pravem umevanju in zanimanju za dobro stvar. Smele trdimo, da je letošnja razstava znatno nadkriljevala lanskoletno. Vsem, ki so kakorkoli sodelovali, najlepša hvala!

—pr Razstave ženskih ročnih del. Več osnovnih šol v Sloveniji je letos napravilo ob koncu šolskega leta razstave ženskih ročnih del. — Ročna dela so bila razstavljena v šolskih sobah. Razstavljena so bila ženska ročna dela, katera so izvršile v tekočem šolskem letu šola obiskujoče deklice. Na vsakem ročnem delu je bilo označeno ime, priimek in razred, katerega dotična učenka obiskuje. Vse mize, ročna dela, šolske stene so bile lepo okrašene s cveticami in smrečjem, a med bujnim cvetjem je na steni odsevala slika Nj. Vel. našega kralja Aleksandra. Vsi oni, ki se zanimajo za razvoj in napredek našega šolstva, so hiteli v šolo, da si ogledajo razstavo in od jutra do večera so bile razstave mnogobrojno obiskane od vseh slojev našega naroda. — Pa so tudi nudile naše razstave mnogo lepega in doznali smo, da so bile deklice kaj pridne v izdelovanju ročnih del in tudi to, da so imele naše učiteljice mnogo truda pri pouku tega velevažnega šolskega predmeta. Omenimo le v kratkih potezah, kaj so naše učence vse delale in razstavile: Učni načrti za ženska ročna dela predpisujejo: Pletenje, zaznamovanje, šivanje, vezanje, prirojanje perila, popravljanje in krpanje perila, kajti vse to je za učence, bodoče hišne matere, jako potrebno. Osobito je umestno, da se učence učijo šivanja, popravljanja perila, krpanja itd., zakaj vsaka dobra gospodinja zna ceniti potreba teh ženskih ročnih del, ker brez teh ni reda in snaznosti v hiši. — Zbog tega je dobro, da se učence višjih raz-

redov mnogo učijo poleg pletenja — šivanja, kajti to je najpotrebnejše. Umestno je, da znajo deklice delati nove in tudi podpletavati raztrgane nogavice, zakrpati in popravljati raztrgano perilo in obleko. Ker je pa popravljanje in krpanje perila najtežavnejši del pouka v ženskih ročnih delih, zato traja to delo tudi večjo potrpežljivost učenk nego drugo delo — in to velja v večji meri od učiteljice. — Da se je vse to uvaževalo, razvidno je bilo iz razstav ženskih ročnih del, ki so nas zadovoljile in to toliko od strani učiteljice kakor tudi od strani učenk. — Radevolje moramo tedaj pohvaliti učiteljice in učenke, ker so zadoštile svoji nalogi in nam dokazale, da so skozi šolsko leto delale ter nam uprizorile lepe razstave ženskih ročnih del in to po priložnosti: Finis coronat opas. — Omeniti moramo tudi, da smo tu in tam opazili umetna ročna dela. — Glede tega: Vsa čast, pa učenke naj se večinoma uče najpotrebnejših ročnih del, ki jih bodo potrebovale v vsakdanjem življenju. — Pouk ženskih ročnih del naj sloni na praktični podlagi. Ne zamerimo, kar je dobrega in potrebnega, četudi starega, a tudi ne podcenjujmo, kar je novega — znaoč, da je tudi to dobro, potrebno in umestno. Glavna stvar je — srednja pot, t. j. staro in novo skupaj, kar je dobrega in s tem bode vsem — ustrezno.

Tone.

—pr Novomeška osemrazredna osn. šola je letos zopet priredila razstavo del 29. in 30. junija — to pot v lastni režiji. V dveh okusno dekoriranih sobah so bila razstavljena dela od prvega do osmega razreda. Poleg risb so prevladovala ženska ročna dela. Krasna dela so razstavili višji rzredi, kakor perilo, zavese, prte in prtiče — okrašene izvešine z narodnimi motivi i narodnem vrodu. Obiskovalci so se čudili uspehom ročnih del. To ni več tisto nepomembno igrčkanje z nepraktičnimi posebnostmi, temveč ustvarja se delo za vsakdanjo praktično rabo v življenju. Pri risarskih izdelkih si našel poleg ornamentike in nekaj zelo posrečenih risb po naravi tudi nekaj načrtov in skic, kar nam priča, da skrbi šola ter se ozira na obrtni poklic in vzgojuje mladino v tem oziru, ko ji daje temelj za bodoče življenje. V modeliranju iz navadne lončarske gline so razstavili nekaj prav posrečenih izdelkov kakor sadje, živali itd. Posebno pozornost so vzbujale hruške in zajček. Razstavo je obiskalo lepo število obiskovalcev ne le iz Novega mesta, temveč tudi iz bližnje okolice.

—j.

—po Trirazredna šola na Trebelnem pri Mokronogu je priredila dne 22. junija šolsko razstavo ženskih ročnih del. Uspela je nepričakovano dobro. Starši šolskih otrok se niso mogli načuditi temu, kaj vse znajo njihovi otroci in kaj vse se danes v šoli lahko nauče. Zanimivo je, da so razstavo posetili v velikem številu posebno moški, katerim so se razstavljena dela izredno dopadla. — Omeniti je tudi treba, da se je vršil letos na naši šoli tečaj za ženska ročna dela za šoli odrasla dekleta in za katerega je vladalo veliko zanimanje. Tečaj se je vršil ob nedeljah in praznikih in šolsko vodstvo se tem potom zahvaljuje gdč. učiteljicam za njih požrtvovalnost. S tem tečajem in pa posebno z razstavo se je pokazalo, koliko smisla ima naš narod za ročna dela in za okrašanje domačije z njimi in kako malo dela in truda je treba, da se doseže lep uspeh. Prazni so torej izgovori, da ljudje nimajo smisla za take stvari.

Šolski odri in pevski zbori.

—po Iz Boštanj ob Savi. Dne 1. t. m. je uprizorila tukajšnja šolska mladina pod vodstvom gdč. tovarišice Anke Celnar igrice »Zaklad« in »Kaznovani šaljivci«. Na sporedu je bilo tudi več pevskih točk in deklamacij. Posebno je ugajala občinstvu prekmurska narodna »Pojdem na Hrvatsko« in pa deklamacija »Zanimiv slučaj«. Otroci so igrali in prednašali svoje vloge z nekaterimi izjemami prav dobro, kar je upoštevati tembolj, če pomislimo, da so se vežbali komaj mesec dni. — Igrice »Zaklad« je zdramatizirala gdč. tovarišica Anka sama. Čisti dobiček: 418 Din se porabi izključno za šolarsko knjižnico.

—po Kapele pri Brežicah. Pod vodstvom učiteljice gospe Marije Pečnik je priredila šolska mladina na Petrovo dramski predstavi »Povodni mož« z dobrim uspehom. S popolnim zadovoljstvom so se razšli poslušalci, kakor tudi igralci z željo, da bi nam naši otročki in tudi odrasla mladina v bližnji bodočnosti nudila ponovno kak duševni užitek.

—po Svečina. Na tukajšnji šoli se je vršila dne 15. junija že četrta prireditev v letošnjem šolskem letu, in sicer se je igrala na šolskem odru dvodejanka »Lažniva Milena«. Vse vloge so otroci rešili nad pričakovanje ter želi od občinstva obilo priznanja. Težke pevske točke so izvršili tudi prav dobro. Za čisti dobiček se pomnoži tukajšnja šolska knjižnica, ki je tu na skrajni severni točki silno potrebna.

—po Ljubno v Savinjski dolini. Šolska deca je priredila pod vodstvom uč. teljstva (Milkota Rainerja, Lucije Rainerjeve in Mmice Vrečkove) dne 27. aprila 1924 dvodejanko »Vedež« in igrice s plesom ter petjem »Otrok med cvetjem«. Čez 14 dni so prireditev ponavljali. Otroci so na prav okusnem šolskem odru rešili svojo nalogo dobro. V gmotnem oziru prireditev nekoliko zaostaja za prejšnjimi, vendar s tem ni rečeno, da je ljudstvu minilo zanimanje za te, marveč moramo to krivdo pripisovati neugodno izbranemu času. Gotovo, da otroške, kakor tudi prireditve odrasle mladine, žanjejo več gmotnega uspeha v zimskem času.

—po Stari trg pri Ložu. Dne 22. junija t. l. je priredila tukajšnja 6-razredna osnovna šola poleg raznih deklamacij in petja igrice »Kralj Matjaž« v petih dejanjih. Igra je moralno in gmotno krasno uspela. Obiskovalci so se čudili tako samozavestnim nastopom mladine. K uspehu te prireditve so veliko pripomogli iz ljubljanskega gledališča izposojeni kostumi. Ves trud, ki ga je imelo učiteljstvo s pripravo te prireditve, res ni bil zastonj. Ker je bil čas za pripravo prav kratek, se je tem bolj čuditi takemu uspehu. Vsemu učiteljskemu zboru je čestitati k tej prireditvi. Iz čistega dohodka se bo kupil že v to pripravljen gledališki oder, da bo mogoče šoli z lastnim odrom večkrat prirediti mladinske igre. Omenjena šola je priredila dne 31. maja tudi izlet z 200 otroci s svojim učiteljstvom na Gor. Jezero. Tudi ta izlet je krasno uspel. Mladina je bila dobro pogoščena, se zabavala z raznimi igrami ter se res veselo vračala domov. Izreka se javna zahvala vsem, ki so k temu izletu gmotno pomogli.

—k—

—po Št. Ilj pri Velenju. Proslava Vidovega dne. Ob pol deveti uri je bila sv. maša. Po sv. maši so se zbrali učenci v okrašenih šolskih sobah, kjer je pojasnil vsak razrednik v primernem govoru pomen tega narodnega praznika. Ob 19. uri se je vršila na šolskem odru predstava z naslednjim sporedom. — Brez vsake vstopnine. — I. Govori: 1. Pomen narodnega praznika »Vidov dan«. 2. Boj na Kosovem. (Opis). II. Deklamacije: 1. »Vidov dan«. 2. Jugoslovanska. 3. Domovina. 4. Domovina. 5. Slovenec sem. 6. Sem slovenska deklica. III. Igrakazi: 1. Za domovino. 2. Ujedinjenje. IV. Razsvetljava šolskega poslopja. Ob pol 21h do pol 22. je gorela na vsakem oknu šolskega poslopja po ena sveča. Sveče je kupil krajni šolski svet.

—po Marija Snežna. Dne 1. junija t. l. se je vršila na tukajšnji obmejni šoli prva šolska veselica odkar je šola ustanovljena. Ista se je teden pozneje ponovila. To naj bo tudi v dokaz, da naše obmejno ljudstvo še ni popolnoma zastrupljeno in da ljubi šolo — mladino, s tem tudi domovino. Oder je bil čisto enostavno sestavljen, a lepo okinčan. Vzpored je bil sestavljen v strogo narodnem pravcu. Po pozdravnem govoru šolskega vodje je nastopila deklica s kratkim zahvalnim nagovorom na goste. 1. točka: Slovenec sem! Deklamacija. 2. točka: Domovina. Petje dvoglasno. 3. točka: Mali Jugosloven. Deklamacija. 4. točka: Slovenka sem! Petje. (Solo pela deklica 1. razreda). 5. točka: Darežljivi otroci. Enodejanka. 6. točka: Moja piška. Deklamacija. 7. točka: Maček. Deklamacija. 8. točka: Po jezeru. Petje. Dvoglasno. 9. točka: Deček in lastavica. Deklamacija. (Dvogovor). 10. točka: Petelinček lepo poje. Petje. (Tercet). 11. točka: Kaznovani šaljivci. Enodejanka. 12. točka: Zapravljivci. Deklamacija. 12. točka: Rezika. Deklamacija. 14. točka: V šoli. Deklamacija. Učenci so igrali v splošnem dobro, poznalo pa se je, da so nastopili prvič. Med odmorji je igral tamburaški zbor iz Sladkega vrha, pod vodstvom vrlega obmejnega borca nadučitelja Breganta. Čistega dobička je bilo 800 Din, katero vsoto se uporabi za nakup šolskih potrebščin revnim šolarjem ter za šolski oder pri Mariji Snežni.

LISTNICA UREDNIŠTVA.

—lup Več dopisov o razstavah, šolskih odrih in dr. smo morali odložiti za prihodnjo »Prosveto«.